

UUS AEG

1932-1937

Kilingi-Nõmme 2. algkooli tuleõnnetus

20. aprill Kilingi-Nõmme 2. algkooli tuleõnnetus süttisid kinofilmid; suuruselt iseseisvusaja teine õnnetus, hukkus 17 last.

Tuleõnnetuse ohvrite matuserong

Uus Põhiseadus

24. jaanuaril 1934 riigikogu andis välja uue põhiseaduse, mille kohaselt sai Eestist presidentaalne vabariik. viieks aastaks valitud riigivanemal oli õigus Riigikogu laiali saata, panna Riigikogu vastuvõetud otsustele veto ja anda dekreedina seadusi. Uue põhiseaduse samalt nõudis riigikogu, et pidi tulevane parlament olema 50-liikmeline.

Täidesaatvat võimu hakkas teostama riigivanemale allutatud valitsus eesotsas peaministriga. Konstantin Pätsist sai peaminister riigivanema ülesannetes. Ka poole võrra vähendatud koosseisuga Riigikogu valimisi ei toimi.

- 27. veebruaril 1934 esitas riigivanem Riigikogule kaitseväeteenistuse seaduse muutmise ja täiendamise seaduse, mis keelas sõjaväelastel osaleda poliitilistes ühendustes, teha poliitilist kihutustööd ja kandideerida Riigikogusse või omavalitsustesse.

Riigipööre H. Pätsi ja J. Laidoneri juhtimisel.

1934. aasta riigipööre aprilli kuusse plaanitud riigivanema valimistel kandideerinud Johan Laidoneri, Konstanting Pätsi ja August Rei poolt 12. märtsil 1934 korraldatud veretut sõjaväelist riigipööret, mille käigus kindralleitnant Laidoner ning ajutine riigivanema kohusetäitja Päts lasid arreteerida konkureerivat neljandat kandidaati Andres Larkat toetanud vabadussõjalaste mitusada juhti ning aktivisti. Päts nimetas põhiseadust rikkudes Laidoneri kaitseväge ülejuhatajaks ning peatas oma dekreediga riigivanema ja riigikogu valimiste protsessi.

Uaikiv Aeg

Eesti vabariig hävitab demokraatiliku järjepidevuse ja siseneb Pätsi autoritaarse võimu alla.

Riigikogu Viimane koosolek

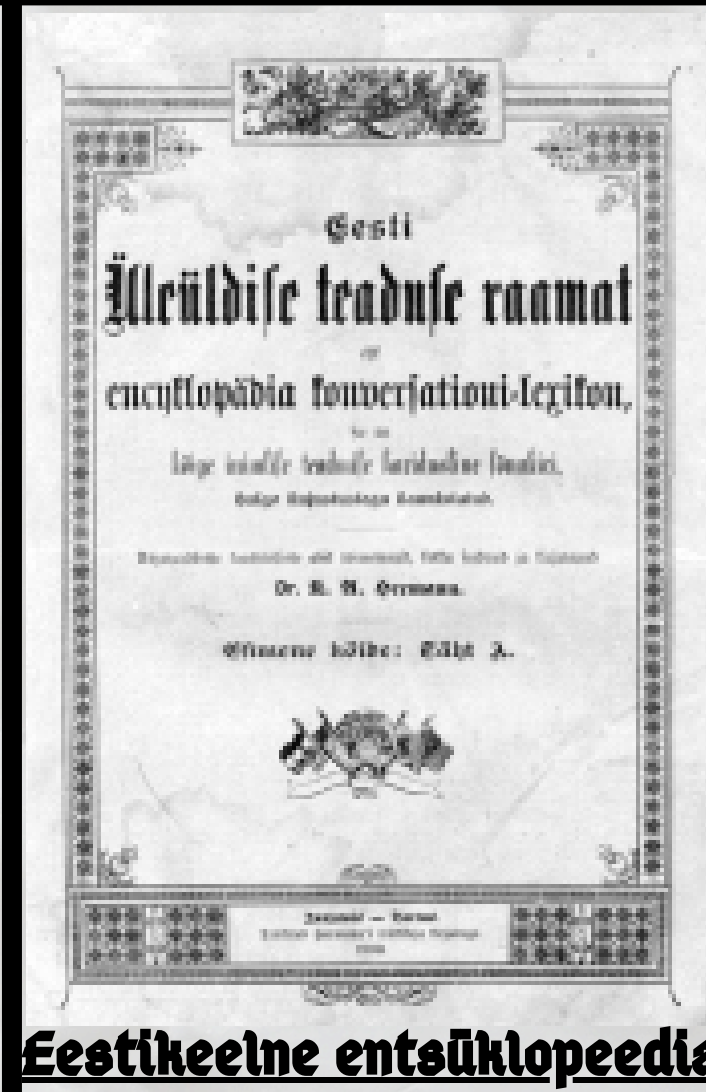
- 2. oktoobril 1934 saadeti Riigikogu lõplikult laiali.

Rahvasaadik Helmut Maandi kirjeldab viienda Riigikogu tööd järgmiselt.: Suurem osa seaduseelnõudest töötati läbi ja võeti vastu ilma suurema vaidluseta. Samas võisid mõned tundlikud teemad tekitada pingelisi vaidlusi ja viia isegi obstruktsioonini. viienda Riigikogus tekitasid suurt elevust Eesti krooni devalveerimine, sõjaväelade müük ja põhiseaduse muutmise küsimused.

16. märtsil 1934 toimus Riigikogu viimane korraline koosolek. Parlament kinnitas riigivanema otsuse kaitseisukorra kehtestamise kohta. Seadusandlus läks kogu ulatuses riigivanema kompetentsi ja uued seadused anti välja riigivanema dekreetidena.

Ilmus esimene Eesti Entsüklopeedia

Esimene eestikeelne Entsüklopeedia 56 vihikut ilmusid 1932-1937 aastatel artikleid oli 75.754
Teos oli pühendatud Tartu Ülikooli 300. aastapäevale. Peatoimetaja oli Richard Kleis, redaktsioonitoimkonda kuulusid Peeter Treiberg ja Johannes Voldermar Veski, kaastöölisi oli 417. Trükiaru oli algul 8000, hiljem 6000, tellijaid vastavalt 6888 ja 5205. Eesti valitsus ostis ligikaudu 2000 komplekti koolidele.

Eestikeelne entsüklopeedia

Suur Depressioon!

Eesti riiki tabas suur õnnetus, tööpuudus Eestis suurenes ja ühiskondlik heaolu halvenes, mis tõi kaasa rahva rahulolematuse riigi juhtimisega. Sagedased valitsuskriisid ja pikale veninud poliitilised kauplemised, mis kaasnesid iga valitsuse moodustamisega, häirisid riigi valitsemist. Konstantin Päts oli saanud riigikogult erivolitused ulatuslike võimupiiridega erakondadeülese rahvusliku usaldusvalitsuse moodustamiseks. 1. novembril 1932 Päts alustas valitsuses olles esindama riigikogu kõik kolm suurt erakonda.

Intervjuu K. Pätsiga

1932–1937

Intervjuu võtja ütleb: Tere, Konstantin Päts, täna mina küsin teilt küsimusi riigipööre teemal.

Konstantin Päts vastab: Tere, olen valmis vastama.

Intervjuu võtja ütleb: Esimene küsimus on miks te tegite riigipööret?

Konstantin Päts vastab: Mina tegin riigipöörde 1934. aastal, et tagada riigi stabiilsust ja kaitsta seda äärmuslike jõudude eest, kehtestades autoritaarse režiimi ja piiramata demokraatiat.

Intervjuu võtja ütleb: Miks arvasite, et autoritaarne valitsemine on parem Eesti tuleviku jaoks kui demokraatia?

Konstantin päts vastab: Sest Eesti oli liiga haavatav ja demokraatia ei suutnud riiki kaitsta. Autoritaarne valitsemine võimaldas kiireid otsuseid ja tagas riigi stabiilsuse.

Intervjuu võtja ütleb: Teie olete mänginud võtmerolli Eesti Vabariigi rajamisel ja arengus. Kuidas nägite Eesti tulevikku pärast 1934. aasta riigipööret ja mida soovisite saavutada oma autoritaarses valitsemisaja jooksul?"

Konstantin Päts vastab: Minu eesmärk on tagada Eesti stabiilsus ja iseseisvus. Kui riigikogu ei suutnud rahu hoida, kehtestasin erakorralise seisukorra, et kaitsta riiki ja rahva heaolu."

Intervjuu võtja vastab: Kuidas hindate oma valitsuse poliitikat ja otsuseid Eesti majanduse ja välispoliitika kujundamisel aastatel 1932–1937? Kas tundsite, et riik oli piisavalt tugev ja sõltumatu, et vältida välisriikide surve?"

Konstantin Päts vastab: Aastatel 1932–1937 mina tugevdasin Eesti valitsuse, majandust ja iseseisvust, vältides liigset sõltuvust välisriikidest. Välispoliitikas hoidsin tasakaalu naabrite ja suurvõimudega, olin valmis kaitsma riigi vabadust ja sõltumatust. Eesti oli piisavalt tugev, et vältida välisriikide survet.

Konstantin Päts

Kokkuvõtteks

Nagu oli kuulda riigipööre on tehtud heade soovidega Eesti riiki ja selle rahvuse jaoks ja autoritaarvõimule üleminek oli kuuldust arvestamisest ainuke asi mis Eesti riiki aidaks ja rahu ning rahvuse heaolu hoida ja tugevdada Eesti valitsust, majandust ja iseseisvust ja riiki sõltuvust välisriikidest vältida ja selleks, et ka vähendada välisriikide survet.

TOETA MEIE AJALEHTE – SINU REKLAAM SIIN!

1932-1937

KÕIGE UUEM LAUAMÄNG!

Monopoli

Uus Monopol nüüd Eestis! Leiutatud ning õigused müüdnud ja ostnud Parker's Brothers'iga!

Osta ja müü kinnisvara mängu rahaga kogu perega nüüd eesti keelde tõlgitud, tõuse ärimaailma tippu! Kas suudad mängu lõpuni arimehena lõpetada või saad pankrotiks? Monopol pakub tundideks meelelahutust ja unusta mängu ajal kõik oma mured! Saadaval nüüd kõige parimates kauplustes!

Esimene Leiutatud Radar

Söör Robert Alexander Watson-Watt, Šotlane leiutas esimese radari! Radio uurimise Direktor oli pandud vastutajaks raadio uurimistele ja Briti Rahvusliku Laboris leiutas ta Radarit mis suudab lennuki asukoha kindlaks teha ja muuta lend turvalisemaks selle tõttu. Pärast Radarile anti ametlikult Briti patent 1935. aasta aprillis.

Ostke meie stiilsed mehaanilised käe ja taskukellad!

Ära jää ilma!

Meie stiilsed ja vastupidavad käekellad nüüd müügis! Ära jää ilma, käekella peale on võimalik teha graveering. Meie kellaga Teie kunagi ei jää hiljaks, olge kõige täpsem ja stiilsem inimene gruppis meie täpsete käekelladega Hellameistrist! Tallinnas kõige paremad käekellad soodsa hinnaga 40 krooni eest! On olemas ka tasku kellad, sama täpsed ja stiilsed koos taskukella ketiga neid võib osta sama soodsa hinnaga ainult 75 krooni eest!

Endla Teater Kutsub Vaatama uut Meistriteosti!

Lõik "Libahundist"

Kuulus August Kitzbergi draama "**Libahunt**", etendus raamatu põhjal
Lavastaja: **Tani, E. [Hansen, Kristjan]**

Rollid ja Osatäitjad:

Sooper, Hilda - Tiina | Laason, Vladimir [Voldemar] - Margus | Voog, Mare - Mari | Mitt, Manivalde - Tammaru peremees | Teder, Ross [Rosalie] - Tammaru perenaine | H. Rinne [= Mitt, Helene]

Ära maga maha, Tule vaatama 1. novembril 1936!

1932-1937

Aldous Huxley "Hea uus ilm"

(häälda Aldus huxli)

Arvustus

"Hea uus ilm" on Aldous Huxley teos tulevikust, kus inimesi kujundatakse varajasest lapsepõlvest "hea uue ilma" kodanikeks. Raamat ilmus 1932. aastal.

Lugejatel tekitab raamat üha enam lugejates küsimuse: kas Huxley kirjeldas selles raamatus tulevikku, milles me elame praegu või mille suunas hoogsalt liigume?

Kunagi tulevikus loovad maailmakontrolörid ideaalühiskonna. Üksnes Bernard Marx vaevleb seletamatus vabanemisigatsuses. Tema kannatusi võiks leevendada kõik ühte vähestest säilinud metsikutest asulates kus elatakse endiselt ebatäiuslikku elu ..."

Aldous Huxley on üks huvitavamaid ja sügavamaid praeguseid ja inglise autoreid – romaanikirjanik, luuletaja, biograaf, filosoof, sotsiaal- ja poliitmõtteleja. Rangete reeglite ajastul jäi tema vabamõtlejaks, laskmata end konventsionaalsusest piirata, andes oma arusaamisi edasi tavalises keeles – jäädes tõeliselt kõrgelt harituks kultuur inimeseks.

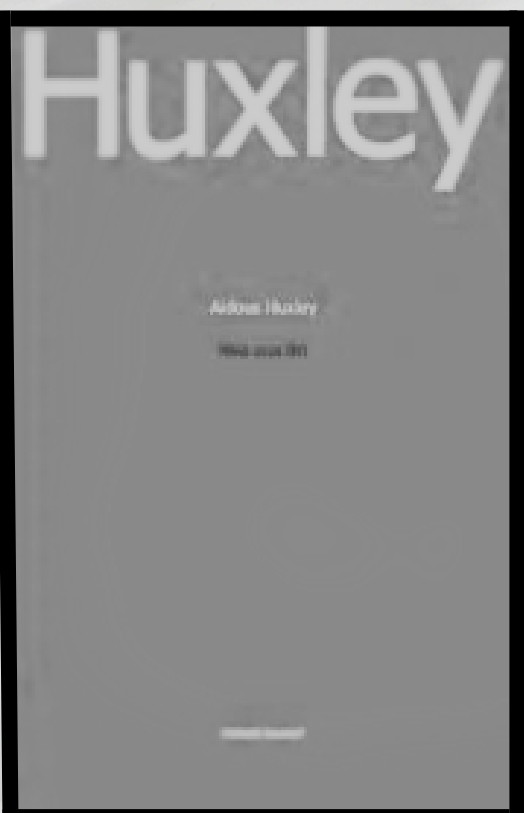
Pealkiri on võetud William Shakespeare'i näidendist "Torm", mille üks osa kõlab järgmiselt:

"Oo imet! Kauneid olendeid kui palju!
Kui ilus inimkond on! Hea uus ilm,
kus niisugune rahvas peal!"

„Romaani sündmustik leiab aset ideaalriigis, kus eesmärgiks on kõigi inimeste õnn. Õnne säilitamise huvides loobutakse kõigest, mis sünnitaks sügavamaid mõtteid või tundeid ning ohustaks seeläbi riigi stabiilsust ning seega samastub õnnelik olemine selles riigis vabaduse täieliku puudumisega.

Inimesed on jaotatud kastidesse, juba enne sündi on teada, kes sinust saab, sinu vaimsed võimed on osav manipulatsiooniga. Kõik kuulub kõigile, pole kedagi kellele öelda ema või isa. See, mida sa mõtlema pead, on sulle juba pisikesest põnnist peale läbi tuhandete korduste sisendatud. "Kõik elavad pidevas joovastuses. Monogaamiat peetakse ajale jalgu jäänud või lausa vääraseks nähtuseks."

Tasub lugemist. Mõjus kuidagi lapsikult ja lihtsakoeliselt, aga eks säherdune kerglane Petlik-heaoluühiskond mõjubki lapsikult. Samas. Kindlasti on ka neid, kes tahaksidki sarnases kogukonnas elada.....

Ajalehe Toimetused

1932-1937

Seva - Peatoimetaja, kujundaja (Arvustus, piltide ja teksti paiknemine, andis nõu, kuidas asja paremaks teha, ja pidi suhtlema õpetajaga (seda meil polnud vaja)

Al Amir - Reporter (Kuulutus, kõik reklaamid, leiutatud Radar, vaikiu aeg, riigipööre, riigikogu viimane koosolek, suur depressioon, uus põhiseadus, lingid, pildid)

Oliver - Reporter (Intervjuu, Kiling Nõmme tulekahju, Entsüklopeedia, lingid, pildid)

Martin - Keeletoimetaja (Parandas vead, Intervjuu ja lingid, pilt)